

És artista visual i gestora cultural. Pensa i viu la seva obra en relació amb altres pràctiques. A vegades, les seves pintures s'entremesclen amb la terra, les plantes i matèries orgàniques; d'altres vegades, les seves obres s'exposen a la intempèrie, conviuen amb l'artista, el públic camina per sobre, i hi actua el pas del temps. A les seves instal·lacions, León intervé l'espai amb precisió i convida a establir una connexió amb el que és transcendent.

Lluny de concebre els seus suports com a superfícies neutres, l'artista els entén com a camps carregats d'històries que ella reactiva i resignifica en la seva pràctica pictòrica. Les seves obres integren marques, taques i accidents en un procés de constant reescriptura, i afirmen la vitalitat d'uns materials que es resisteixen a ser mers suports passius. L'obra de Catalina León es construeix com un delicat equilibri entre la seva acció creativa i la capacitat d'actuació d'uns materials que semblen respirar i oferir-li resistència, configurant així un «laboratori» on s'experimenta amb la condició de la pintura. L'artista pretén fer de cada peça una matriu per evocar la vida palpitant.

Ha participat en exposicions col·lectives en institucions com la Fondation Cartier pour l'Art Contemporain (París, 2005), el Musée d'Art Contemporain (Lió, 2008), la Casa de América (Madrid, 2010), el Museo Moderno (Buenos Aires, 2012), Malba (Buenos Aires, 2009 i 2011) o la Bienal de Curitiba (Brasil, 2019), entre d'altres. En paral·lel a la seva feina com a artista, el 2006 va iniciar un recorregut en el món de les cures paliatives i el 2010 va cofundar Vergel, una ONG dedicada a entrellagar l'art i la salut, de la qual segueix sent la coordinadora general.

Yamulemau y Yambeque
[a la imatge *Yamulemau*]
2023-24
240 x 120 cm
Acrílic làtex, aplics i brodat sobre tela
i llapis sobre paper preparat amb massilla
sobre estructura de fusta.

Disseny gràfic: ZANNA

Agñipé

Catalina León

Consell de Cent, 286 Barcelona
Dilluns a divendres 10.30 – 14h, 15.30 – 19.30h
Dissabte 11 – 14h

www.galeriamayoral.com @galeriamayoral info@galeriamayoral.com 0034 934 880 283

19 setembre – 16 novembre 2024

De vegades apareix alguna cosa bonica quan no la busques

Al novembre de 2023, la Catalina León i jo vam passar dues setmanes juntes en una residència per a artistes a la petita localitat de San Carlos, a la província de Salta, Argentina. El Museo Jallpha Kalchaki ens va acollir com a part d'un intercanvi cultural i experimental per posar en contacte artistes contemporanis amb diferents coneixements i oficis locals, des de la ceràmica fins a la medicina vegetal. L'aire és àrid a San Carlos: la pols ho cobreix tot, i és vermella i groga. L'aigua arriba al poble en camions i, al final de la nostra estada, al camió cisterna de la plaça principal ja no quedava ni una gota d'aigua. Una sensació de mal averany es va instal·lar al municipi.

El fet de compartir un temps juntes així, aïllades de la resta dels nostres lligams i obligacions, em va oferir l'oportunitat d'aprofundir en el nucli emocional i intel·lectual de l'obra de la Catalina. L'artista, que viatja sempre amb les seves teles sense tensar, com una petita maleta d'amulets, les estén a terra, i hi canta, hi balla, hi pinta. Convida la gent que s'hi estiri. Cobreix les superfícies amb capes i capes d'imatges i dibuixos, retrats, iconografies inspirades per la història del grotesc italià, per animals, plantes i motius diversos. El procés de creació no s'acaba mai, i els llenços estan sempre ocupats enregistrant, deixant constància sobre la seva superfície del pas de les persones, del pas del temps. El suport també registra el fer i desfer de la matèria: la Catalina pinta sobre trossos de cartró guix i després els escampa a terra, sobre teles sense tensar, que col·loca en capes fins a crear disposicions espacials. Disposa aquests paisatges en capes amb materials naturals i degradables, de manera que les obres esclaten de vida, però també són relíquies, i les recorrem amb una barreja d'emoció infantil i l'atenció d'un arqueòleg.

Des del moment que ens vam conèixer, la Catalina i jo vam descobrir que compartíem una passió pels costums que envolten la mort i el fet de morir-se. Relats antropològics que expliquen la mort i rituals de dol d'arreu del món; reflexions sobre la nostra pròpia mort; una inversió en pràctiques assistencials molt a prop dels moribunds: tot això va propiciar converses molt més profundes del que haguéssim suposat,

i en un espai de temps molt més breu. Quan ens vam conèixer, la Catalina estava escrivint una audioguia destinada a ajudar els oients a crear els seus propis rituals i a connectar de manera més profunda amb la seva pròpia mortalitat; una guia carregada, a més a més, d'exercicis per fer un mateix a casa. Fa 18 anys, en paral·lel al desenvolupament de la seva pràctica artística, la Catalina va començar a treballar amb persones que es trobaven al final de la seva vida i amb les seves famílies, i només uns anys més tard, va fundar Vergel, una organització sense ànim de lucre, basada en l'art, que proporciona cures pal·liatives a infants amb malalties que no tenen cura i són de llarga durada. Probablement no resulti estrany doncs que, després d'haver compartit més d'una plorera, el final del nostre període d'estada a Salta ens dugués al cementiri de San Carlos, on vam passejar plegades durant unes quantes hores, i on vam trobar i compartir històries, flors, dibuixos. Els fantasmes de la Catalina i els meus caminaven al nostre costat, i de tant en tant en tocaven la fibra sensible, sempre massa exposada: en un cementiri, igual que en un enterrament, la mort d'una persona és la mort de tothom.

Va ser a partir de l'exuberància de la iconografia i de la decoració que caracteritza la mort a Llatinoamèrica que em vaig adonar que les pintures en capes i les instal·lacions de la Catalina, extraordinàriament alegres, curulles de peixos, ocells, flors, colors, fulles d'arbre cosides entre si amb fil, fragments de cartró guix adornats individualment, terra i fruites, eren un experiment de llarga durada per donar vida i alegria al procés de dol. Una mica com la Penèlope, de fet. Massa sovint, quan donem sentit a la seva història, la Penèlope desteix la seva tela cada nit per no enllestir mai la feina de teixir-la de dia. Tanmateix, en comptes d'això, el psicoanalista Jean Laplanche un cop es va preguntar: i no podria ser justament al revés? No podria teixir durant el dia per no acabar mai de desteixir a la nit, perquè la tasca del dol no finalitzés mai? A mesura que imaginem, i en imaginar pelem capes i capes de temps a l'interior de l'obra de la Catalina, també estem repetint una cerimònia tan antiga com el temps humà: tornar a explicar, recordar, trans-

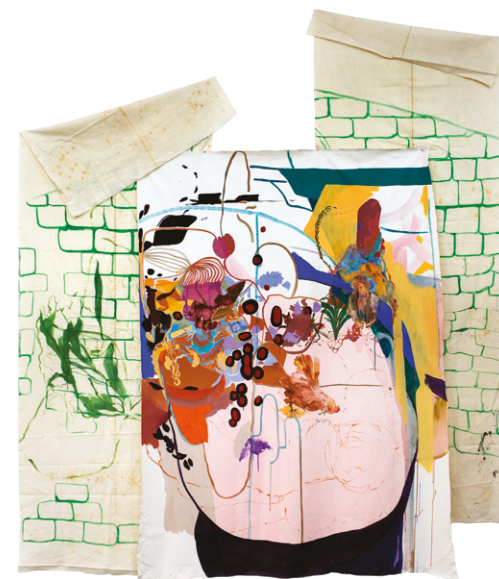
formar per tal de deixar anar i de retenir alhora. Als seus mons còsmics, influïts per l'astrologia, la Catalina els infon intimitat i connexió. Per a l'exposició a Mayoral, la Catalina León, com a títol, ha escollit la paraula *agnîpé*. És un neologisme que l'artista s'ha inventat a fi d'ancorar la mostra a les energies o idees que van dialogar amb les obres mentre les anava creant. La Catalina m'envia els diferents significats que té per a ella *agnîpé* mentre s'embarca en un avió cap a Itàlia:

agnîpé m. i f.

- 1 Dia de calor enmig d'hivern.
- 2 Alguna cosa bonica que apareix sense haver-la buscat.
- 3 Gust agre dolç.
- 4 Bombolleig que se sent després d'haver ballat molt.
- 5 Lucidesa assolida quan es renuncia a entendre alguna cosa.

En tant que artista, i en tant que ésser humà, la Catalina vessa d'*agnîpé*. Només es triga un segon a adonar-se'n. La mateixa abundància, exuberància, dedicació a l'amor —no pas dedicació, sinó *compromís* amb l'amor— integra totes les definicions d'*agnîpé*, així com els paisatges emocionals i espacials que la Catalina crea a partir del llenç i de la situació. En llegir els significats, m'imagino les memòries dels estius de la infantesa d'un adult, records en flaixos, borrosos, fragmentats. O les habitacions i les teles de la Catalina, els seus altars i els seus temples, plens de materials vius i viscuts. O, de nou, aquella subtil eufòria que presagia el començament de l'amor. En la seva darrera definició, com en la resta de la seva obra, hi trobem una invitació: «Lucidesa assolida quan es renuncia a entendre alguna cosa». Que és exactament el que passa quan, en voler retornar al món, ens hi repleguem, i en aquell precís moment ens adonem que el sentit més profund de l'existència és completament immanent, o, si més no, completament adherent, a l'existència mateixa, neix quan naixem, es descabdella a mesura que ens descabdellem.

— Lucia Pietroiusti

Esperando na Janela
Acrílic, llapis i tela de cotó

2019-23
180 x 210 cm

*Para el Son y la Salsa,
que son fuente de mi alegría*
Acrílic i brodat sobre tela de cotó

2016-20
232 x 172 cm

Exposició comissariada per l'equip de Mayoral